

Аннотація. На сучасному етапі розвитку науки і технологій якість освіти молодого покоління набуває важливого значення. Але які нові знання повинні отримати студенти сучасних українських вишів для подальшого розвитку і становлення економіки України як самостійного і незалежного держави? Вже загальноприйнятим є той факт, що від якості вищої освіти в країні залежить її майбутнє, оскільки система вищої освіти формує головне багатство держави – людський потенціал. Тому підвищення якості вищої освіти і її вплив на розвиток економіки повинні стати стратегічним національним пріоритетом України. Отже, якісна вища освіта – це основне вимога нашої епохи.

Ключові слова: якість освіти, управління якістю освіти, особистість, суспільство випускник ВНЗ, професійно-особистісні якості, кваліметрична оцінка.

QUALITY OF EDUCATION: THE STRATEGY IN THE CONTEXT OF SOCIETY TRANSFORMATION

S. V. Mudra

Abstract. At the present stage of development of science and technology the quality of training of young generation is crucial. But what qualitatively new knowledge the students must have a modern Ukrainian universities for the further development and formation of economy of Ukraine as a separate and independent state? After all, it is a recognized fact that the quality of higher education in the country depends for its future as the higher education system forms the main wealth of the state and human potential. Therefore, improving the quality of higher education and its impact on the economy should be a strategic national priority of Ukraine. Therefore, quality higher education is the basic requirement of our time.

Key words: quality of education, quality of education, personality, society, graduate, professional and personal qualities, qualimetric assessment.

УДК 37. 013. 42 (1-22)

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ І МОЛОДІ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Н. А. НІКОЛЕНКО, магістрант спеціальності «Соціальна робота»;

С. О. КУБІЦЬКИЙ, кандидат педагогічних наук, професор

кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ; E-mail:kubitskiy@ukr.net

Анотація. Розкрито особливості соціально-педагогічної підтримки дітей і молоді у сільській місцевості, які опинилися у складних життєвих обставинах. Виявлено та проаналізовано основні відхилення і недоліки дітей з сімей, які переживають складні життєві обставини. Розроблена програма соціально-педагогічної підтримки дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, метою якої є усунення викривлень емоційного реагування і стереотипів поведінки, реконструкція повноцінних контактів дитини з ровесниками, гармонізація образу «Я» дитини.

Ключові слова: соціальний педагог, сільський соціум, професійна діяльність, соціально-педагогічний супровід, соціально-педагогічна підтримка.

Актуальність (Introduction). Сільський соціум має свої специфічні соціокультурні й соціально-економічні характеристики, які визначають особливості професійної діяльності соціального педагога на селі. Місія соціального педагога, що працюватиме в умовах сільського соціуму, благородна, але умови її реалізації далеко не ідеальні. Так, вирішуючи проблеми соціалізації дітей та молоді на селі, вважаючи це своїм професійним обов'язком, з одного боку, і своїм призначенням – з іншого, соціальний педагог у сільському соціумі допомагає своїм клієнтам і сільському середовищу звільнитися від негативних явищ: непродуктивних життєвих позицій, недосконалості суспільних відносин, поведінкових стереотипів, негативних установок, соціальної напруженості й агресії, соціальних страхів тощо [1, с. 31].

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Аналіз наукової літератури дозволив нам виділити авторів, які розглядають суміжні наукові проблеми і складають відповідно теоретичну основу нашого дослідження. До них відносяться праці, в яких здійснено аналіз соціальних проблем соціуму і сільського соціуму, зокрема до них ми віднесли роботи О. А. Алексєєва, Д. А. Воробйової, Є. С. Мішанова, Г. Г. Сілласте, В. О. Чигрин, А. М. Шатохіна та ін. Так, Є. С. Мішанов розглядає сільський соціум в контексті розвитку якості життя сільських мешканців і пов'язує його формування з розвитком сільської інфраструктури. О. А. Алексєєв та Д. А. Воробйова пов'язують соціальні проблеми сучасного пострадянського села з розвитком ринкових відносин в агропромисловому комплексі. У роботі Г. Г. Сілласте подано комплексний аналіз феномена пострадянського сільського соціуму. В. О. Чигрин розглядає проблеми соціального розвитку сільської молоді в теоретико-методологічному контексті, зазначаючи, що молодь є самостійною соціальною спільнотою в загальному сільському соціумі, що має власні демографічні, соціокультурні й соціалізаційні показники.

Відтак, **метою (purpose)** дослідження є розкрити особливості соціально-педагогічної підтримки дітей і молоді у сільському соціумі, які опинилися у складних життєвих обставинах і розробити програму їх соціально-педагогічної підтримки.

Результати (Results). З метою виявлення особливостей дітей, які проживають у складних сімейних обставинах, нами було проведене дослідження на двох етапах. Спочатку учням у межах групової діагностики було запропоновано відповісти на питання анкети «Рівень шкільної мотивації» Н. Г. Лусканової [2]. Запитання анкети виявляють дітей із негативним ставленням до школи, оцінки рівня шкільної мотивації, відстежування ефективності профілактичної і корекційно-розвивальної роботи соціального педагога.

Анкета складається з 10 питань, у кожному з яких є три варіанти відповіді. Питання найкраще відбивають ставлення дітей до школи, навчального процесу, емоційного реагування на шкільну ситуацію. Дана анкета використовується при індивідуальному обстеженні дитини 8-15 років, і застосовується для групової діагностики. При цьому припустимі 2 варіанта пред'явлення: усний і письмовий. Для можливості диференціювання дітей за рівнем шкільної мотивації використовувалася система бальних оцінок:

а) відповідь дитини, яка свідчить про його позитивне ставлення до школи, і її перевагу до навчальних ситуацій становить 3 бала; б) нейтральна відповідь (не знаю, буває по-різному тощо), становить 1 бал; в) негативізм у відповідь, що дозволяє судити про негативне відношення дитини до школи, до тієї чи іншої шкільної ситуації, становить 0 балів.

Анкета Н. Г. Лусканової часто використовується при соціально-педагогічному супроводі дитини у навчальному процесі. Вона не потребує багато часу щодо обробки, та її повторне проведення через кілька місяців добре відбиває динаміку процесів соціальної дезадаптації.

На наступному етапі дослідження було дано незалежні характеристики дитини педагогом і психологом. Тут використовувалася методика «Експертна діагностика соціально-педагогічної занедбаності дітей» Р. В. Овчарової [2]. Метод визначає наявність або відсутність стану занедбаності дитини, виявляє картину основних відхилень і недоліків, викликаних цим станом, і приблизний рівень цих відхилень.

Вибірка дослідження: 52 дітей з сімей, які перебувають у складних сімейних обставинах з Гребінківської, Дослідницької, Саливінської загальноосвітніх шкіл I-III ступенів Васильківського району Київської області.

Проаналізуємо отримані результати дослідження.

Анкета «Рівень шкільної мотивації» Н. Г. Лусканової виявила, що лише 10% від загальної кількості усіх дітей мають високий рівень шкільної мотивації. Для цих учнів характерний розвиток пізнавальних мотивів, вони мають прагнення успішно виконувати всі запропоновані вимоги, чітко дотримуватися всіх вказівок учителя, сумлінні і відповідальні, дуже переживають, якщо отримують незадовільні оцінки або зауваження.

18% досліджуваних мають хороший рівень шкільної мотивації, властивий більшості учнів початкових класів, які успішно справляються з меншою навчальною діяльністю.

Для 22% дітей характерний середній рівень мотивації, передусім цим учням цікава позанавчальна діяльність. Це діти, яким цікаво спілкуватися з однолітками, з педагогами. Пізнавальні інтереси розвинені мало.

31% досліджуваних мають низький рівень шкільної мотивації. Це може виражатися у тому, що діти ходять до школи попри бажання, вони відчувають труднощі адаптації до шкільного навчання.

У 19% учнів виявлено негативне ставлення до школи. Такі учні переживають складнощі у школі: нічого не виходить із навчальною діяльністю, відчувають проблеми у спілкуванні з однокласниками, у відносинах з учителем. Школа сприймається як вороже середовище. Такі діти можуть виявляти агресивні реакції, відмовлятися йти на контакт, виконувати завдання вчителя.

Якісний аналіз відповідей дітей показав, що 40% відповіли на питання, що школа їм подобається, 34% досліджуваних відповіли, що в школі не дуже подобається, і 26% учнів дали негативну відповідь. 24% учнів відзначили, що йдуть до школи з радістю вранці, 33% відповіли, що частіше хочеться залишитися вдома, 43% – що трапляється по-різному.

Відповідаючи на запитання щодо того, як вчинив би учень, якби вчитель сказав, що завтра до школи всім учням приходити необов'язково, 27% учнів зголосилися піти у школу, 60% залишилися у дома і 13% не змогли визначитися з відповіддю.

20% дітей відзначили, що їм не подобається, коли скасовуються уроки, 54% досліджуваних – що подобається і 26% учнів відповіли, що трапляється по-різному.

60% опитаних дітей хотіли б, щоб не задавали домашніх завдань, 20% – хотіли б, щоб домашні завдання були; й 20% не змогли визначитися.

37% учнів хотіли б, щоб у школі були лише зміни, 40% не хочуть нічого змінювати та 23% не визначилися з відповіддю.

Усі опитані розповідають батькам про школу, тільки 56% дітей – рідко, а 44% – часто.

71% діагностованих відповіли, що їм подобається класний керівник їхнього кла-

су, 13% – важко визначитися й 16% – дали негативну відповідь.

49% дітей вважають, що мають багато друзів у класі; 29% відповіли, що мало друзів та 22% – що не мають.

Відповідаючи на запитання, як ти ставишся до своїх однокласників, 41% досліджуваних відповіли, що їм подобаються однокласники, 30% – не дуже подобаються однокласники і 29% – не подобаються однокласники.

Дуже низький рівень шкільної мотивації, що свідчить про негативне ставлення до школи, шкільної дезадаптації. Такі діти потерпають складнощі у школі, як вже зазначалося. Часто такі школярі відзначаються порушенням нервово-психічного здоров'я.

Метою другого етапу у нашому дослідженні було виявлення та вивчення основних відхилень і недоліків дітей з сімей, які переживають складні життєві обставини, проводилась «Експертна діагностика соціально-педагогічної занедбаності дітей» Р. В. Овчарової.

Шкала I – СС показує рівень розвиненості властивостей суб'єктної самосвідомості, неприйняття фізичного «Я», відсутність ідентифікації з ім'ям і статтю, соціальну непристосованість дитини, неадекватну самооцінку і рівень домагань. Загальну кількість збігів відповідей за шкалою домагань, що вказують на високий рівень порушень формування самосвідомості педагогічно занедбаної дитини, засвідчили класні керівники та психолог: 59% зі 100% .

Шкала II – СС визначає рівень сформованості властивостей суб'єкта спілкування. Результати обробки свідчень класних керівників показують, що у 60% учнів з усіх опитаних існує потреба у визнанні. В таких дітей низька комунікативна активність і незадоволеність потреби у спілкуванні, низький соціальний статус дитини та її несприяття оточуючими. У дітей соціальна неадекватність, пов'язана зі слабкою соціальною рефлексією.

Шкала III – СД показує рівень розвитку властивостей суб'єкта діяльності. За даною шкалою 60% зі 100% досліджуваних репрезентують дисгармонію мотивації навчання, порушення в навчально-пізнавальній активності, несформованості усвідомлення і цілеспрямованості навчання, що спираються на психічні новоутворення дитини.

Шкала IV – ЗРТ засвідчує загальний рівень тривожності. Вона містить 22 судження, які характеризують сімейну тривожність та тривожність дитини у школі. За даними результатами 59% дітей мають високий рівень тривожності, відкинуті референтними спільнотами та соціально дезадаптовані.

Шкала V – ВМ визначає виховний мікросоціум, в якому знаходиться два аспекти: ВМС (виховний мікросоціум сім'ї) і ВМУ (виховний мікросоціум установи) – відкидання педагогічно занедбаної дитини педагогами і батьками, авторитарно-гіперсоціалізований тип відношення до дитини зі стриманням її активності та самовираження. У 60% від загальної кількості респондентів виявлено несприятливість соціально-педагогічної ситуації розвитку.

За результатами проведеного дослідження, педагогічна занедбаність дітей діагностується при наявності збігів за усіма шкалами даної методики. Таким чином, отримані результати свідчать про те, що 31 з 52 дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, є педагогічно занедбанними. Такі діти мають ряд проблем, що негативно впливають на формування та становлення їх особистості, побудови взаємин з оточуючими та формування поглядів на своє майбутнє загалом. Дитина відчуває себе поганою, слабкою і негідною успіху, у неї відсутня віра в себе, песимістичний настрій, який призводить до низької продуктивності. Такі діти похмурі, сором'язливі, безрадісні. На цій основі формується значна кількість особистісних

проблем, які можуть супроводжувати дитину протягом всього життя.

Дуже важливим є вчасне виявлення класним керівником, соціальним педагогом або психологом змін у навчальній діяльності та поведінці дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, з метою надання допомоги дитині, забезпечення виходу з критичної ситуації, нормалізації стану для подальшого навчання та активної соціалізації. Загалом такі тенденції можуть бути попереджені і знижені шляхом ранньої ідентифікації педагогічно занедбаних дітей та реалізації цілеспрямованої технології соціально-педагогічної підтримки дітей і молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах [3].

З метою якісного впливу на визначені категорії сільських дітей і молоді, нами була розроблена програма соціально-педагогічної підтримки дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. *Мета програми:* усунення викривлень емоційного реагування і стереотипів поведінки, реконструкція повноцінних контактів дитини з ровесниками, гармонізація образу «Я» дитини.

Розроблена нами програма зміни поведінки дітей повинна передбачити реалізацію наступних завдань: 1. Вибір якісних засобів соціально-педагогічного впливу. 2. Організація допомоги у навчанні. 3. Індивідуальна робота дитини та соціального педагога у позаурочний час. 4. Рейди членів батьківського комітету класу з метою ознайомлення з організацією самопідготовки, дозвілля, положення дитини в сім'ї (якщо сім'я потребує матеріальної допомоги, про це повідомляється в сільську раду для організації матеріальної допомоги). 5. Психологічні засоби впливу на емоційно-вольову сферу дітей. 6. Покращення умов сімейного виховання, застосування засобів адміністративного впливу на батьків. 7. Щотижневі бесіди з батьками для підведення підсумків по контролю за дитиною. 8. Лікувальні заходи. Дуже часто такі діти потребують лікарської допомоги. 9. Здійснення контролю з боку батьків за організацією вільного часу дитини. 10. Вести банк даних про сільських дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. 11. Вести корекційну діяльність соціально-педагогічної ситуації розвитку і життєдіяльності дитини. 12. Проведення психолого-педагогічних та соціально-педагогічних консультацій, виховної роботи з учнями. 13. Організація освітньо-виховних взаємодій з проблемною особистістю. 14. Виявлення соціально-педагогічного впливу мікросередовища.

Засоби впливу: гра, елементи психогімнастики, спеціальні прийоми неігрового типу, спрямовані на підвищення згуртованості сімей, розвиток навичок спілкування, здібностей до емоційної децентрації (відмежування себе від певного негативного стану).

Категорія учасників: сільські діти, які перебувають у складних життєвих обставинах у віці 8-15 років.

Склад групи: оптимальна чисельність 12-15 учнів.

Форма проведення: групові тренінгові заняття. Рекомендована частота занять – 1 раз на тиждень. Кожне заняття складається з трьох частин: вступна частина (розминка); основна частина (робоча); підсумок.

Програма розрахована на 12 занять по 1 академічній годині (загальний час – 12 год.). Вступна частина і підсумок займають четверту частину всього часу заняття, біля половини займає основна частина.

Успіх тренінгової роботи з дітьми і молоддю визначається дотриманням специфічних принципів роботи групи: активності учасників; дослідницької позиції учасників; об'єктивації поведінки; партнерського спілкування; «тут і тепер»; конфіденційності [4].

Тематичний план занять

з/п	Назва за- няття	Зміст роботи
Розділ 1. Вступ до тренінгу (1 год.)		
	«На старті»	Знайомство та налагодження контакту ведучого та групи, зняття бар'єрів, створення атмосфери довіри і з'єднання групи.
Розділ 2. Емоційний світ особистості дітей (2 год.)		
	«У морі емоцій»	Розширення знань про почуття і емоції, розвиток здібності їх прийняття, навчання навичкам вираження особистісних емоцій і читання їх у інших людей.
Розділ 3. Спілкування. Міжособистісна взаємодія (2 год.)		
	«У світі лю- дей»	Підвищення комунікативної грамотності дітей, навчання навичкам конструктивного спілкування, вміння слухати, висказувати свою точку зору, знаходити компромісне рішення, розуміння інших людей.
Розділ 4. Творчі здібності. Креативність (2 год.)		
	«Логіка мис- лення»	Формування навичок та вмінь управління креативним процесом; усвідомлення і подолання бар'єрів прояву креативності.
Розділ 5. Самопізнання та самореалізація. Гендерна самосвідомість (3 год.)		
	«У глибинах душі»	Створення умов для самопізнання, знайомство з особистісним внутрішнім світом та орієнтація у ньому.
	«Минуле, теперішнє, май- бутнє»	Створення умов для визначення своєї життєвої перспективи, життєвих цілей, шляхів і способів їх досягнень. «Мій психологічний портрет». Психологічна характеристика: взаємодія з навколишнім світом; спосіб сприйняття інформації; спосіб прийняття рішення; тип планування життя.
	«Я+ТИ»	Розвиток гендерної самосвідомості дівчат і юнаків; усвідомлення гендерних відмінностей. Використання принципу коливання особистісного стану. Психотехнічні вправи на розвиток конструктивності.
Розділ 6. Саморегуляція (1 год.)		
	«Саморегу- ляція»	Саморегуляція та її компоненти. Аутогенне тренування. Музична релаксація. Використання кольору для саморегуляції особистості.
Розділ 7. Заключне тренінгове заняття (1 год.)		
	«Фінал»	Підведення підсумків, закріплення досягнутих результатів, завершення групової роботи.

Засобами вирішення завдань тренінгу є групові дискусії, рольові ігри, психогімнастика. Ці прийоми дозволяють реалізовувати принципи тренінгу, в основі яких знаходиться активний, дослідницький характер поведінки учасників. Так, під час групової дискусії учні навчаються вмінню управляти груповим процесом обговорення проблеми, а також виступати в ролі комунікатора, генератора ідей, ерудита тощо. В процесі такої активної роботи учні здобувають групові комунікативні навички. В рольових іграх створюються ситуації міжособистісного спілкування. При цьому ігровий характер ситуації визволяє учасників від практичних наслідків їх вирішення, що розширює кордони пошуку способів поведінки, дає простір для творчості. За грою слідує

психологічний аналіз, який здійснюється сумісно групою і тренером, посилюючи навчальний ефект. Норми і правила поведінки, стиль спілкування, різноманітні комунікативні навички, які здобуваються під час рольової гри, є досягненням особистості і з успіхом переносяться в реальне життя. Психогімнастика включає різноманітні вправи, які направлені на формування комфортної групової атмосфери, зміну стану учасників групи, а також на тренування комунікативних якостей – вміння розуміти інших людей тощо.

Всього: 12 тренінгових занять. Вирішення проблеми соціально-педагогічної підтримки дітей і молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах вбачаємо у взаємодії та соціальному партнерстві сільської ради, фельдшерського пункту, будинку культури за ЗСО, де основним організатором і координатором підтримки є соціальний педагог – фахівець соціально-психологічної служби школи і об'єднання волонтерів.

Висновки і перспективи (Discussion). Використання розробленої програми здійснення соціально-педагогічної підтримки сільської молоді дозволяє вести процес з більшою ефективністю. Програма враховує цільовий, організаційний, змістовий та результативний компоненти процесу соціально-педагогічної підтримки дітей і молоді з сільської місцевості, що дозволяє зробити її більш цілеспрямованою і ефективною.

Цільовий компонент програми безпосередньо реалізується через організаційний та змістовий та забезпечує реалізацію результативного компоненту. Таким чином, при формулюванні мети та завдань програми здійснення соціально-педагогічної підтримки сільських дітей і молоді у складних життєвих обставинах ми керувалися результатом, якого прагнули досягнути – забезпечити ефективність соціально-педагогічних дій. Тому метою соціально-педагогічної підтримки є допомога сільським дітям і молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах шляхом підвищення рівня навчальної мотивації; формування самостійних знань, умінь та навичок щодо подолання складних життєвих обставин; оволодіння способами їх вирішення.

Дана мета може бути реалізована через вирішення системи взаємопов'язаних завдань, а саме: створення організаційних і психолого-педагогічних умов для забезпечення соціально-педагогічної підтримки дітей і молоді у сільській місцевості; застосування форм і методів соціально-педагогічної підтримки, спрямованих на розвиток мотивації, соціальної самостійності та активності дітей і молоді.

Список використаних джерел

1. Громадська Н.В., Кубіцький С.О. Особливості соціально-педагогічної діяльності у сільській місцевості. *Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць*. 2014. № 1 (38). С. 31–37.
2. Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Экспертная диагностика социально-педагогической запущенности детей. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. Москва: Психотерапия, 2009. 544 с.
3. Лапа О. В. Методичні рекомендації до курсу «Основи практичної роботи соціального педагога в сільському соціумі». Київ: Наука, 2006. 54 с.
4. Капська А.Й. Технології соціально-педагогічної роботи: навчальний посібник. Київ: Знання, 2000. 372 с.

References

1. Gromadska, N.V., Kubitskiy, S.O. (2014) Osoblyvosti sotsialno-pedagogichnoi diialnosti u silskii mistsevastosti [Features of socio-pedagogical activity in rural areas]. Bulletin of the National Defense University of Ukraine. № 1 (38). 31-37.
2. Fetyskyn, N.P., Kozlov, V.V., Manuilov, G.M. (2009) Ekspertnaia diagnostika sotsi-

alno-pedagogicheskoi zapushchennosti detei: Sotsyalno-psikhologicheskai diagnostika razvitiia lichnosti i malych grupp [Expert diagnostics of social and pedagogical neglect of children: Socio-psychological diagnosis of personality development and small groups]. Moskov, Psikhoterapiia, 544.

3. Lapa, O.V. (2006) Metodychni rekomendatsii do kursu «Osnovy praktykhnoi roboty sotsialnogo pedagoga v silskomu sotsiumi» [Methodical recommendations for the course «Fundamentals of practical work of social pedagogue in rural society»]. Kyiv, Nauka, 54.

4. Kapska, A.Y. (2000) Tekhnologii sotsialno-pedagogichnoi roboty: navchalnyi posibnyk [Technologies of social and pedagogical work: a manual]. Kyiv, Znannia, 372.

СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ, КОТОРЫЕ ОКАЗАЛИСЬ В СЛОЖНЫХ ЖИЗНЕННЫХ ОБСТОЯТЕЛЬСТВАХ

Н.А. Николенко, С.О. Кубицкий

Аннотация. *Раскрыты особенности социально-педагогической поддержки детей и молодежи в сельской местности, которые оказались в сложных жизненных обстоятельствах. Выявлены и проанализированы основные отклонения и недостатки детей из семей, переживающих сложные жизненные обстоятельства. Разработана программа социально-педагогической поддержки детей, находящихся в сложных жизненных обстоятельствах, целью которой является устранение искажений эмоционального реагирования и стереотипов поведения, реконструкция полноценных контактов ребенка со сверстниками, гармонизация образа «Я» ребенка.*

Ключевые слова: *социальный педагог, сельский социум, профессиональная деятельность, социально-педагогическое сопровождение, социально-педагогическая поддержка.*

SOCIAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT FOR CHILDREN AND YOUTH IN THE AGRICULTURAL LOCATION, WHICH HAS BEEN OPENED IN LIFE LIVING CONDITIONS

N.A. Nikolenko, S.O. Kubitskiy

Abstract. *The peculiarities of social and pedagogical support of children and youth in rural areas, which were in difficult living conditions, were revealed. The main deviations and disadvantages of children from families who are experiencing difficult life circumstances have been identified and analyzed. A program of social and pedagogical support of children in difficult living conditions, aimed at eliminating distortions of emotional response and stereotypes of behavior, reconstruction of full-fledged contacts of the child with peers, harmonization of the image of the «I» of the child, is developed.*

Keywords: *social pedagogue, rural social life, professional activity, social and pedagogical support, social and pedagogical support.*